

سرداری که همیشه روزه بود

پای صحبت‌های همسر شهید حمید تقوی فر که امنیت زائران اربعین را تأمین می کرد

۲۲

تنیدگی اسلام و ایمان، از تسلیم ظاهری تا اشتغال دائمی

۴ مرتبه اسلام و ایمان به روایت علامه طباطبایی (ره)

۲۳

از جست‌وجوی چیکا تا غریبه‌ای در قایق

میچ الیوم از جدیدترین کتابش می گوید

۲۴

چهارشنبه ۱۷ دیهشت ۱۴۰۱ | ۲۵ رمضان ۱۴۳۳ | سال سی‌ام | شماره ۸۴۸۵

همیشه با فرهنگ

عکس همشهری / احمد عباس بزاز

حمایت از هم‌صنفی؛ پشت کردن به مخاطب

برخی ناشران برای حمایت از کتابفروشان از حضور در نمایشگاه کتاب انصراف دادند

نمایشگاه یاور یگانه روزنامه‌نگار

اگر میزان اهمیت و اعتبار هر موضوعی را صرفاً با استقبالی که از آن می‌شود بسنجیم، احتمالاً نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را باید محبوب‌ترین و مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور دانست. نه تغییر محل برگزاری نمایشگاه، نه گرانی کاغذ و قیمت کتاب، نه کشمکش‌ها و جناح‌بندی‌های سیاسی، نه صدور یا عدم‌صدور مجوز برای برخی کتاب‌ها و تقریباً نه هیچ دلیل، شخص و رخداد دیگری در طول سی و اندی سال گذشته از جذابیت این رویداد فرهنگی برای عامه مردم و نسل‌های مختلف نکاسته و جایگاه آن را تضعیف نکرده است.

ماهی‌های بعد از برگزاری نمایشگاه و معمولاً تا مهرماه که زمان بازگشایی مدارس و دانشگاه‌هاست، فروش کتابفروشان افت می‌کند و در تأمین هزینه‌های‌شان به زحمت می‌افتند. به همین دلیل برخی از ناشران برای حمایت از کتابفروشان از حضور در نمایشگاه خودداری می‌کنند، اما آیا واقعا نمایشگاه کتاب بر کسب‌وکار کتابفروشان تأثیر منفی دارد؟

انصراف از نمایشگاه، راهی برای تخفیف‌ندان!

«نشر مرکز برای حمایت از کتابفروشی‌ها به‌خصوص کتابفروشی‌های شهرستان‌ها در «سی‌وسومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران» شرکت نمی‌کند. نشر مرکز در دوره برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران (۲۱ اردیبهشت تا ۱ اردیبهشت ۱۴۰۱) تخفیف‌ویزهای برای مؤسسات پخش و کتابفروشی‌ها در نظر خواهد گرفت.» این متن اعلامیه‌ای است که نشر مرکز در صفحه‌وبسایت و اینستاگرام خود منتشر کرده است. ظاهر امر نشان می‌دهد که نشر مرکز - به‌عنوان یکی از ناشران پرطرفدار - از سود خود چشم‌پوشیده و با این انصراف از نمایشگاه به دوام و بقای کتابفروشان کمک کرده است، اما در این میان تکلیف مخاطبی که باید برای خرید کتاب، مخصوصاً کتاب‌های گران‌ناشرانی همچون همین نشر مرکز، هزینه‌گرافی کند و از تخفیف‌متداول ناشران حاضر در نمایشگاه محروم شود، چیست؟ اگر معدود مخاطبان کتاب دیگر نتوانند کتاب بخرند، خرید کتاب چه از ناشر، چه از کتابفروشی و چه از کتابفروشان آنلاین، دیگر موضوعیت ندارد. درحالی‌که در ماه‌های گذشته قیمت کتاب سر به فلک گذاشته و سرانه مطالعه نشان می‌دهد که بخش عمده‌ای از جمعیت کشور، نه کتاب می‌خوانند و نه هزینه‌ای صرف خرید کتاب می‌کند، آیا حذف مشوق‌هایی همچون

تخفیف ناشر به مخاطب باعث دلزدگی معدود علاقه‌مندان به کتاب نمی‌شود؟ البته نشر مرکز در جواب دنبال‌کنندگان صفحه اینستاگرامش اعلام کرده که در روزهای نمایشگاه تعدادی از کتابفروشی‌ها کتاب‌های این نشر را با تخفیف می‌فروشند؛ ولی کاملاً مشخص است در نمایشگاه کتاب افراد بیشتری می‌توانند از تخفیف ناشر استفاده کنند که اصلاً قابل‌قیاس با تخفیف چند کتابفروشی محدود نیست.

از سوی دیگر، ناشران به دلیل جو رقابتی نمایشگاه ناچارند به‌رغم میل باطنی‌شان تخفیف بیشتری به مشتریان بدهند که این موضوع چندان خوشایند ناشرانی نیست که به سود حداکثری خوگرده‌اند. حتی برخی از دنبال‌کنندگان صفحه اینستاگرام نشر مرکز در کامنت‌هایشان به این تصمیم نشر مرکز متراض شده‌اند و این تصمیم را به‌ضرر مخاطبان کتاب دانسته‌اند. برای اینکه متوجه علت مخالفت بعضی‌ها با این تصمیم شوید به قیمت‌های این چند کتاب نشر مرکز نگاهی بیندازید تا متوجه شوید چقدر تهیه کتاب برای کتابخوانان سخت‌شده: «ایل بختیاری در دوره قاجار» ۱۶ صفحه، ۵۸ هزار تومان؛ «تاریخ سینما» ۲۴ صفحه، ۹۸ هزار تومان؛ «هنر سینما» ۵۵۲ صفحه، ۲۴۵ هزار تومان؛ «فلسفه شوپنهاور» ۱۶ صفحه، ۱۸۴ هزار تومان؛ «دستور زبان فارسی» ۹۶ صفحه، ۱۲۵ هزار تومان و... اینها مشت نمونه خروار است.

وسوسه‌های ناشران کتابفروش

شاید بتوان گفت عموماً ناشرانی که کتاب‌هایشان بیشتر از نرخ بازار قیمت می‌خورد تمایلی به حضور در نمایشگاه ندارند. شنیده می‌شود نشر نیلوفر هم که یکی دیگر از ناشرانی با کتاب‌های گران‌قیمت است، امسال به نمایشگاه

نمی‌آید. نیلوفر هم در زمینه چاپ کتاب‌هایی با قیمت زیاد ید طولانی دارد و شاید تخفیف دادن در نمایشگاه با سیاست این ناشر هماهنگ نیست. به قیمت‌های این چند کتاب نشر نیلوفر نگاهی بیندازید تا مظنه بازار کتاب در ماه‌های اخیر دستانتان بیاید: «ستاخیز» ۵۸۴ صفحه، ۲۲۵ هزار تومان؛ «ماه الماس» ۶۵۰ صفحه، ۶۵ هزار تومان؛ «آفرینش (رمان تاریخی)» ۸۱۸ صفحه، ۲۵۵ هزار تومان.

جالب این است که هم‌نشر مرکز و هم‌نشر نیلوفر سال‌هاست فروشگاه کتاب دارند و به فروش کتاب‌های خودشان و سایر ناشران مشغولند. به‌هرحال تعدادی از ناشران نه فقط از نمایشگاه کتاب - که مهم‌ترین جاذبه‌اش برای مردم خرید کتاب با تخفیف است - دل خوشی ندارند، بلکه از وجود و لری‌گویی وب‌سایت‌های فروش آنلاین کتاب هم که به خریداران‌شان تخفیف می‌دهند، دلخورند. البته همیشه حضور ناشران در نمایشگاه صرفاً دلیل اقتصادی نداشته است. در سالیان گذشته، پیش‌آمده ناشی برای اعتراض به سیاست‌های فرهنگی وزارت ارشاد پیش‌حضور در نمایشگاه رازده است. حتی گاه این اعتراض‌ها به سیاست‌های وزارت ارشاد نبوده و دلایلی مثل نامناسب بودن جای ناشر در نمایشگاه یا کوچک بودن غرفه ناشر باعث اتخاذ چنین تصمیمی شده است. به‌هر حال در شرایطی که وضع اقتصادی مردم سخت‌تر شده و قیمت کتاب در ماه‌های گذشته روند صعودی داشته، پشت کردن ناشران به نمایشگاه کتاب به نوعی پشت کردن به مخاطب کتابخوانی است که چشم‌امیدش در وضعیت اقتصادی کنونی برای تهیه کتاب‌های موردنیازش به فرصت‌هایی مثل نمایشگاه کتاب و تخفیف‌های فصلی کتاب است.

یک میلیارد در اکران مردمی

اکران مردمی در روستای جواد حساری مابیلدرباب

فروش فیلم سینمایی موفقیت مهدی در اکران‌های مردمی عمار از یک میلیارد تومان عبور کرد. به گزارش همشهری، تاکنون و با همت اکران‌کنندگان عماریا ۸۰۰ سانس اکران مردمی فیلم موفقیت مهدی ساخته هادی حجازی فر در سراسر ایران برگزار شده و ۷۵ هزار مخاطب به تماشای آن نشسته‌اند که در این بین شهرهای تهران، رودسر و سبزوار بیشترین اکران‌ها را به‌خود اختصاص داده‌اند. همزمان با آغاز اکران‌های فیلم موفقیت مهدی پوشش فرهنگی «مهمان من باش» نیز در سراسر کشور به راه افتاد که از طریق آن مخاطبان می‌توانند با هزینه دلخواه خود به اکران فیلم موفقیت مهدی در مناطق محروم کمک کنند که از این طریق نیز تا به امروز بیش از ۲۰ میلیون تومان وارد چرخه اکران‌های مردمی شده است. فیلم سینمایی «موقعیت مهدی» که موردتحمین رهبر معظم انقلاب قرار گرفته و آن را «عالی، پر از نکته‌های دقیق و روایت درست» توصیف کرده‌اند، روایتی شاعرانه از زندگی شهید مهدی باکری از فرماندهان شهید دفاع مقدس و رشادت‌های لشکر ۳۱ عاشورا است.

اکران

درگذشت اسلامی ندوشن

محمدعلی اسلامی ندوشن، نویسنده و چهره فرهنگی پیشکسوت در ۹۷ سالگی در کانادا از دنیا رفت. شش‌پنجاه و نه سالگی و همسر محمدعلی اسلامی ندوشن که پیش‌تر نیز خبر درگذشتش به اشتباه در برخی رسانه‌ها اعلام شده بود با اعلام این خبر به ایسنا گفت: خبر این فعه صحیح است و ایشان روز دوشنبه پنجم اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ جهان فانی را وداع گفتند. همسر اسلامی ندوشن درباره مراسم تشییع بیکراو این‌که آیا به ایران منتقل می‌شود نیز گفت: چون کسالت نداشت در این فکرها نبودیم، در همین جا (کانادا) به طریق اسلامی به امانت به خاک سپرده می‌شوند. محمدعلی اسلامی ندوشن متولد ۱۳۰۴ در ندوشن یزد بود. او دانش‌آموخته حقوق بین‌الملل از فرانسه بود و استاد پیشین دانشگاه تهران، که علاوه بر درس حقوقی، به تدریس نقد ادبی، سخن‌سنجی و ادبیات تطبیقی نیز می‌پرداخت. اسلامی ندوشن سال‌ها زندگی خود را صرف تحقیق در آثار علمی و ادبی ایران و ترجمه آثار نویسندگان جهان کرد و آثارش به صورت کتاب در بیش از ۵۰ جلد در زمینه‌های گوناگون اعم از ادبی، فرهنگی و اجتماعی به چاپ رسیده است.

■ ■ ■

نت‌نویسی اذان مؤذن زاده

اذان مرحوم رحیم مؤذن‌زاده اردبیلی توسط محسن حسینی، نوازنده و پژوهشگر موسیقی ایرانی نت‌نویسی و اجرا شد. حسینی از گفت‌وگو با مهر گفت: امسال تصمیم گرفتم همزمان با ایام ماه مبارک رمضان اذان مرحوم رحیم مؤذن‌زاده اردبیلی که در سال ۱۳۲۴ تولید و تا به امروز تبدیل به نوابی ماندگار و دلنشین برای ما ایرانیان شده را نت‌نویسی کرده و آن را در دسترس مخاطبان و پژوهشگران قرار دهم.

وی درباره جزئیات این اثر موسیقایی توضیح داد: اگرچه این‌انان از لحاظ تلفظ حرف و قواعذ زبان عربی دارای نکاتی قابل بحث است، ولی گوشت و دل مسلمانان ایرانی خوش نشسته و در واقع مشهورترین و شنیده‌شده‌ترین اذان در ایران است. در حالی‌که عده‌ای ادواتین و در عین حال تخصصی مؤذن، انتخاب می‌کنند چرا باید در مورد برنامه کتاب باز به این نتیجه برسد که باید مجری‌اش عوض شود؟

■ ■ ■

خائن‌کشی ۳ ساعته

تهیه‌کننده فیلم سینمایی «خان‌کشی» به کارگردانی مسعود کیمیایی می‌گوید که برای اکران عمومی این فیلم، امکان تغییر برخی از سکانس‌ها

و جایگزینی آن با سکانس‌های دیگر وجود دارد. ولی او در گفت‌وگو با مهر گفت: نسخه‌ای که برای اکران عمومی آماده می‌شود با تغییراتی همراه خواهد بود. در واقع می‌توان گفت سکانس‌هایی در این فیلم برای اکران عمومی استفاده می‌شود که در نسخه جشنواره‌ای آن نبوده است. وی تأکید کرد: اگر قرار باشد «خان‌کشی» به‌صورت کامل منتشر شود، فیلمی با زمان حدودی ۳ ساعت و ۲۰ دقیقه خواهد بود. اما برای اکران عمومی مدت فیلم ۲ ساعت است.

اوچی گفت: آقای کیمیایی با کارگردانی خود و نوع گرفتن فیلم، این امکان را فراهم کرده است که بتوانیم سکانس‌های بسیار را جایگزین سکانس‌های دیده‌شده کنیم.

یادداشت شهاب مهدوی روزنامه‌نگار

چرا تلویزیون مخاطبانش را از دست داده است

مدار صفر درجه

این دیگر اعتراف رئیس سازمان صداوسیماست. اینکه به شهادت آمار و نظرسنجی‌های خود سازمان، تعداد مخاطبان تلویزیون به‌شدت کاهش یافته است؛ تلویزیونی که همچنان سریال و برنامه می‌سازد و در شبکه‌های پر تعدادش روی آنتن می‌برد، ولی تعداد مخاطبانش خیلی کمتر از زمانی است که تعداد شبکه‌هایش کمتر از انگشتان یک دست بود؛ تلویزیونی که اتفاقاً کنداکتور شلوغی هم دارد و در تولید به لحاظ کمی، رونق برقرار است و همه مشغول کارند تا آنتن خالی نماند. حالا اینکه چقدر در جذب مخاطب موفق عمل می‌کنند را می‌شود در همین آمارهای رسمی مشاهده کرد که مربوط به همین روزهاست. نظرسنجی مرکز تحقیقات سازمان صداوسیما پیرامون برنامه‌های سیما در رمضان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد ۲۶٫۶ درصد مخاطب برنامه‌های اقل‌تار و ۱۷٫۴ درصد مخاطب برنامه‌های سحر تلویزیون هستند. این هم وضعیت مخاطبان برخی از سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیون: «زندگی پس از زندگی» با ۱۴ درصد بیننده و ۸۹٫۷ درصد رضایت در صدر برنامه‌های پر مخاطب اقل‌تار سیما رسانه ملی قرار دارد. ویژه‌نامه‌های اقل‌تار مراکز استانی با ۹٫۵ درصد در رتبه دوم قرار دارد. برنامه «مثل ماه» از شبکه ۲ سیما با ۹ درصد، «عوت» از شبکه یک سیما با ۷٫۷ درصد، «ضیافت» از شبکه قرآن و معارف سیما با ۵٫۳ درصد، «ادم‌های خوب شهر» از شبکه ۲ سیما با ۴٫۲ درصد، «شهرزبیا» از شبکه ۵ سیما با ۳٫۲ درصد، «بی‌آنتها» از شبکه نسیم با ۲٫۷ درصد، «ماه ماه» از شبکه سلامت با ۲٫۶ درصد، «چشمه» از شبکه افق با ۱٫۵ درصد و «سر قرار» از شبکه امید با ۰٫۸ درصد بیننده در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

نتیجه این نظرسنجی نشان می‌دهد که سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیون برای مردم جذابیتی ندارند.

وظیفه؛ پر کردن آنتن

بر اساس آماري که توسط صداوسیما تدوین شده می‌توان گفت اینکه برنامه یا سریالی تا چه اندازه مورد توجه مخاطبان قرار می‌گیرد، اهمیت چندانی ندارد؛ گویی وظیفه سازمانی در پر کردن آنتن خلاصه می‌شود. در مورد همین سریال‌های ماه رمضان امسال که آمار بیننده‌شان پایین‌تر از همیشه است یا سریال‌های نوروزی که کمترین بازخورد را در میان مردم داشت، می‌توان بعینه مشاهده کرد که تلویزیون‌سازی را کاملاً به رقبا پیش و انگار کرده است. این نتیجه سال‌ها بی‌توجهی به خواست مخاطب و دست دادن چهره‌هایی است که فرزند رسانه ملی بودند، ولی از خانه‌شان رانده شدند. هیچ‌کس دقیقاً متوجه نشد که مجری پر بیننده‌ترین برنامه تلویزیون (به شهادت پیامک‌هایی که مردم ارسال می‌کردند) چرا از فعالیت محروم شد. کدام رسانه را سراغ دارید که با محبوب‌ترین چهره‌هایش چنین برخورد کند. این روزها هم که صحبت از کنار گذاشتن سروش صحت از برنامه «کتاب باز» است، از معدود برنامه‌های ادبی، فرهنگی سیما که توجه مخاطبان را جلب کرده و نمی‌شود انکار کرد که بخش عمده‌ای از موفقیتش به کارلیدی سروش صحت بازمی‌گردد. تلویزیونی که ابوهی برنامه ناموفق و کم مخاطب در حوزه کتاب تولید می‌کند چرا باید در مورد برنامه کتاب باز به این نتیجه برسد که باید مجری‌اش عوض شود؟

کارمند به‌جای هنرمند

ساختار عریض و طولی صداوسیما به گونه‌ای است که بیشتر از اینکه هنرمند داشته باشد، کارمند دارد؛ کارمندان پر تعدادی که اغلب خروجی مشخص و معینی ندارند. درحالی‌که نسبت هنرمندان و تکنیسین‌ها و متخصصان در برابر کارمندان باید برعکس باشد. نکته دیگر رواج روحیه کارمندی است؛ از دل این روحیه است که چنین سریال‌ها و برنامه‌هایی تولید می‌شود؛ سریال‌ها و برنامه‌هایی که بدون کمترین ذوق و قریحه و صرفاً برای اینکه کنداکتور بخش خالی نماند، روی آنتن می‌روند. اینکه چقدر دیده می‌شوند، چقدر تأثیر می‌گذارند، هم گویا اهمیتی ندارد.

مدیری که همه چیز را می‌داند

نکته امیدوارکننده حضور پیمان جلی در سمت رئیس سازمان صداوسیماست. تفاوت جلی با اسلافش در این است که او از خبرنگاری در تلویزیون کارش را شروع کرده و هم یک‌پیکه مدیر نشده و هم با ساختار صداوسیما کاملاً آشناست. این آشنایی می‌تواند باعث شود تا جایی اشتباهات مدیران قبلی را تکرار نکند و به مرور تلویزیون را به مدار درست بازگرداند.

نمایش از سوبال خوشنما